

Sygn. akt I C 510/19 upr.

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2019 r.

Sąd Rejonowy w Piszcu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Magdalena Łukaszewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Anita Topa

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2019 r. w Piszcu

sprawy z powództwa G. W.

przeciwko J. W.

o zapłatę

o r z e k a :

I. Oddała powództwo.

II. Odstępuje od obciążania powoda kosztami procesu.

III. Nakazuje zwrócić powodowi kwotę 516 zł (pięćset szesnaście złotych) tytułem różnicy pomiędzy należną opłatą od pozwu i uiszczoną.

UZASADNIENIE

G. W. w dniu 25 lipca 2019 roku wytoczył powództwo przeciwko J. W. o zapłatę kwoty 16 310 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że w dniu 1 czerwca 2016 roku strony zawarły umowę dzierżawy gospodarstwa rolnego. Następnie w dniu 3 lipca 2018 roku w wyniku ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Piszcu w sprawie I Ns 260/17, strony zawarły aneks do umowy dzierżawy, zgodnie z którym pozwana winna wypłacić na rzecz powoda kwotę dopłat otrzymywanych za las. Warunkiem wypłaty przedmiotowej kwoty było wykonanie przez powoda niezbędnych prac wynikających z harmonogramu pielęgnacji lasu, które to prace powód wykonuje systematycznie od chwili zawarcia umowy dzierżawy. W związku z brakiem uwag (...) co do wykonywanych prac leśnych, w 2019 roku pozwanej została wypłacona premia zalesieniowa za 2018 rok w kwocie 16 310 złotych. Kwotę tą pozwana winna wypłacić powodowi, czego jednak, pomimo pisemnego przedsądowego wezwania do zapłaty, nie uczyniła do dnia dzisiejszego.

Nakazem zapłaty wydanym w niniejszej sprawie 31 lipca 2019 roku Sąd Rejonowy w Piszcu nakazał pozwanej zapłacić na rzecz powoda całość dochodzonego roszczenia wraz z kosztami postępowania.

Pozwana J. W. w przepisany terminie wniosła sprzeciw od wydanego nakazu zapłaty zaskarżając go w całości i wnosząc o zasądzenie na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana podniosła, że ugodą zawartą w sprawie I Ns 260/17 strony zmieniły niektóre zapisy umowy dzierżawy z dnia 1 czerwca 2016 roku. Między innymi zmieniły wysokość czynszu dzierżawnego na kwotę 10 000 złotych rocznie oraz dodały ustęp 4 do § 4 umowy dzierżawy, który otrzymał brzmienie, iż dzierżawca będzie występować do (...) o przyznanie dotacji za lata 2018, 2019 i 2020, za wyjątkiem dotacji za las, które wydzierżawiający przekaze dzierżawcy po wykonaniu przez dzierżawcę niezbędnych prac wynikających z harmonogramu pielęgnacji lasu w terminie 14 dni od wykonania prac.

Pozwana podniosła, że powód nie wykonał żadnych prac leśnych w bieżącym i poprzednim roku w lesie, na który przyznawane są dotacje, nie przedstawił również harmonogramu pielęgnacji tego lasu. Powoda w ogóle nie interesuje praca w lesie, dlatego wykonanie niezbędnych prac pielęgnacyjnych oraz prac polegających na uprzątnięciu lasu pozwana zmuszona była zlecić osobom trzecim, którym następnie zapłaciła wynagrodzenie za wykonaną pracę w łącznej wysokości 10 000 złotych.

Z ostrożności procesowej pozwana podniosła również zarzut potrącenia. Wskazała, że zgodnie z § 4 ust. 3 umowy dzierżawy z dnia 1 czerwca 2016 roku, powód zobowiązany jest do zapłaty na rzecz pozwanej corocznego czynszu dzierżawnego po wpłynięciu na jego konto dopłat bezpośrednich. Z obowiązku tego za lata 2018 i 2019 powód się nie wywiązał.

Ostatecznie, na rozprawie w dniu 28 listopada 2019 roku pełnomocnik pozwanej podniósł, że powodowi zostały wypłacone dopłaty bezpośrednie za 2018 rok i zaliczka na dopłaty bezpośrednie za 2019 rok, a pomimo tego powód nie zapłacił pozwanej czynszu dzierżawnego za 2018 i 2019 rok w łącznej kwocie 20 000 złotych. Z uwagi na powyższe, pełnomocnik pozwanej złożył do akt sprawy podpisane przez pozwaną oświadczenie o kompensacie, jako materialny dowód potrącenia kwoty 20 000 złotych, należnej pozwanej od powoda z tytułu czynszu dzierżawnego za 2018 i 2019 rok, z dochodzoną przez powoda w niniejszym procesie kwotą 16 310 złotych.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 1 czerwca 2016 roku pomiędzy J. W. (zwaną później wydzierżawiającą), a jej synem G. W. (zwanym później dzierżawcą) zawarta została umowa dzierżawy gospodarstwa rolnego położonego w obrębie M. w powiecie P..

W § 4 ust. 1, 2 i 3 powyższej umowy, dzierżawca zobowiązał się do zapłaty wydzierżawiającej czynszu w kwocie 4 000 złotych rocznie, obejmującej podatek od towarów i usług. Zapłata czynszu miała być dokonywana po wpłynięciu dopłat bezpośrednich na konto dzierżawcy.

(dowód: umowa dzierżawy k. 10-12)

W wyniku ugody zawartej w dniu 3 lipca 2018 roku przed Sądem Rejonowym w Piszcu w sprawie I Ns 260/17, z wniosku J. W. z udziałem m.in. G. W. o podział majątku wspólnego i dział spadku po K. W., J. W. i G. W. zawarli aneks do umowy dzierżawy z 1 czerwca 2016 roku, zgodnie z którym zmianie uległa wysokość czynszu należnego wydzierżawiającej od dzierżawcy na kwotę 10 000 złotych rocznie, oraz którym do § 4 umowy dzierżawy dodany został ustęp 4, stanowiący, iż dzierżawca będzie występować do Agencji o przyznanie dotacji za lata 2018, 2019 i 2020, za wyjątkiem dotacji za las, które wydzierżawiający przekaze dzierżawcy po wykonaniu przez dzierżawcę niezbędnych prac wynikających z harmonogramu pielęgnacji lasu w terminie 14 dni od wykonania prac.

(dowód: odpis prawomocnej ugody k. 13)

W 2019 roku J. W. wypłacono płatności zalesieniowe za 2018 rok w wysokości 16 300 złotych. Płatności tych J. W. nie przekazała synowi G. W..

(okoliczności bezsporne, dowód: informacja z (...) Oddziału (...) w O. k. 38)

G. W. wypłacono dopłaty bezpośrednie za 2018 rok w wysokości 24 961,90 złotych oraz zaliczkę na dopłaty bezpośrednie za 2019 rok w kwocie 17 000 złotych.

G. W. nie zapłacił J. W. czynszu dzierżawnego za 2018 i 2019 rok.

(okoliczności bezsporne, dowód: informacja z (...) Oddziału (...) w O. k. 82)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na dopuszczalny i zasadny zarzut potrącenia podniesiony przez stronę pozwaną.

Zgodnie z art. 498 § 1 i 2 k.c., gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej.

Zarzut potrącenia jest środkiem obrony pozwanego w procesie i nie stanowi formy dochodzenia roszczenia przez pozwanego. Zarzut potrącenia skierowany jest na wykazanie tylko niezasadności roszczenia dochodzonego przez powoda. Następuje to w ten sposób, że pozwany, powołując się na potrącenie wierzytelności jako czynność prawa materialnego, twierdzi, iż roszczenie powoda nie istnieje, gdyż zostało umorzone. W efekcie ocena co do zasadności roszczenia objętego powództwem jest wynikiem oceny zasadności zarzutu potrącenia. Z tego powodu sąd musi ustalić, czy roszczenie przedstawione przez pozwanego do potrącenia istnieje i jest zasadne, ale nie czyni tego, aby o tym roszczeniu rozstrzygać orzeczeniem sądowym, lecz jedynie dlatego, aby ocenić zasadność roszczenia przedstawionego przez powoda w powództwie. Tylko to roszczenie jest więc przedmiotem rozstrzygnięcia sądu (vide uchwała Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z 04.08.2005r., III CZP 53/05).

Stosownie do treści art. 499 k.c., potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie wierzytelności stało się możliwe.

Skuteczność potrącenia w ujęciu materialnoprawnym winna być także postrzegana poprzez pryzmat, czy została ona złożona przez osobę uprawnioną do reprezentowania wierzyciela potrącającego, a nadto, czy została ona złożona wierzycielowi wierzytelności potrącaniej ze skutkiem określonym w art. 61 § 1 zdanie pierwsze k.c. (zasada, że oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią). Potwierdzenie, że oświadczenie takie zostało złożone – w razie sporu – nie przesądza o tym, że przedstawione do potrącenia wierzytelności wzajemne istniały. Tym samym wykazanie istnienia wierzytelności wzajemnej, wymaga udowodnienia stosownie do treści art. 6 k.c.

W niniejszej sprawie bezspornie ustalono, że wbrew zapisom umowy dzierżawy z 1 czerwca 2016 roku aneksowanej ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Piszcu w sprawie I Ns 260/17, pozwana nie przekazała powodowi płatności zalesieniowych za 2018 rok w wysokości 16 300 złotych, natomiast powód nie zapłacił pozwanej czynszu dzierżawnego za 2018 i 2019 rok w łącznej wysokości 20 000 złotych.

Zgodnie z treścią § 4 ust. 3 umowy dzierżawy z 1 czerwca 2016 roku, dzierżawca – powód obowiązany jest płacić wydzierżawiającej – powodce czynsz po otrzymaniu przez niego na rachunek bankowy dopłat bezpośrednich. Tymczasem z treści informacji nadesłanej przez (...) Oddział (...) w O. wynika, że dopłaty bezpośrednie za 2018 rok zostały już powodowi wypłacone (k. 82), zaś na rozprawie w dniu 28 listopada 2019 roku powód przyznał, że otrzymał już także zaliczkę w kwocie 17 000 złotych na poczet dopłat bezpośrednich za 2019 rok (k. 94).

Należy rozróżnić terminy, którymi posługują się strony sporu odnośnie przyznanych środków z tytułu płatności zalesieniowych i płatności bezpośrednich. W § 4 ust. 3 umowy dzierżawy z dnia 01.06.2016r. strony uzgodniły, iż zapłata czynszu dokonywana będzie po wpłynięciu dopłat bezpośrednich na konto dzierżawcy. W zapisach tych nie uwzględniono zatem płatności zalesieniowych. Ustalenia te zostały doprecyzowane w ugodzie zawartej przez sędem albowiem strony dodały do §4 umowy ustęp 4, w którym postanowiły, iż to dzierżawca będzie występował o dotacje za lata 2018, 2019, 2020 za wyjątkiem dotacji za las, czyli tzw. płatności zalesieniowych. Skoro strony uzależniły zapłatę czynszu od faktu wpłynięcia dopłat bezpośrednich na konto dzierżawcy, zaś co do płatności zalesieniowych ustaliły inny sposób rozliczeń, to oczywistym jest, iż roszczenie o zapłatę czynszu dzierżawnego staje się wymagalne w chwili wpłynięcia na rachunek powoda środków z tytułu dopłat bezpośrednich.

Wobec powyższego nie budzi wątpliwości, że pozwana posiada względem powoda wymagalną wierzytelność, którą skutecznie potrąciła z dochodzoną przez powoda wierzytelnością w drodze załączonego do akt sprawy pisemnego oświadczenia o kompensacie sporządzonego 1 października 2019 roku (k. 93), z którego treścią powód zapoznał się na rozprawie w dniu 28 listopada 2019 roku.

Stwierdzić należy, że podniesiony przez pozwaną zarzut potrącenia jest dopuszczalny w rozumieniu art. 505⁴ § 2 k.p.c., bowiem zarówno roszczenie powoda, jak i roszczenie pozwanej, nadają się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych przepisów, Sąd powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. zgodnie z którym, w przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W judykaturze wskazuje się, że przy ustalaniu zaistnienia przesłanek z art. 102 k.p.c. należy przede wszystkim wziąć pod uwagę fakty związane z samym przebiegiem procesu, to jest podstawę oddalenia żądania, zgodność zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególną zawilosc lub precedensowy charakter sprawy, a ponadto sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą albo niesumiennie lub oczywiście niewłaściwe postępowanie strony wygrywającej, która w ten sposób wywołała proces i koszty połączone z jego prowadzeniem.

W ocenie Sądu, zastosowanie w przedmiotowej sprawie art. 102 k.p.c. uzasadnione jest faktem, iż do materialnego potrącenia doszło dopiero na ostatnim terminie rozprawy.

Ponadto, na podstawie art. 80 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018r., poz. 300 j.t.) Sąd zwrócił powodowi kwotę 516 złotych tytułem nadpłaconej opłaty sądowej od pozwu. W sprawach uproszczonych (wynikających z umów, gdy wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20 000 złotych), opłata sądowa od pozwu przy wartości przedmiotu sporu wynoszącej ponad 7 500 złotych do 20 000 złotych, wynosi 300 złotych (art. 505¹ pkt 1 k.p.c. oraz art. 28 pkt 4 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia pozwu w przedmiotowej sprawie).